

INFORMACJA

o posiedzeniu **Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą**

nr posiedzenia: **54**

data posiedzenia: **9 maja 2023 r.**

Porządek posiedzenia:

1. Informacja na temat sytuacji Polonii brazylijskiej.
2. Informacja Ministerstwa Spraw Zagranicznych na temat stanu przygotowań do organizacji wyborów parlamentarnych 2023 za granicą, w tym do zapewnienia swobodnego dostępu do lokali wyborczych.

Posiedzeniu przewodniczyli:

przewodniczący komisji Kazimierz Michał Ujazdowski oraz zastępca przewodniczącego komisji Janina Sagatowska.

W posiedzeniu uczestniczyli:

senatorowie członkowie komisji:

Paweł Arndt, Halina Bieda, Wiktor Durlak, Jerzy Fedorowicz, Stanisław Gogacz, Waldemar Kraska, Jarosław Rusiecki, Janina Sagatowska, Kazimierz Michał Ujazdowski, Józef Zając, Wojciech Ziemiak,

goście:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów:

zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Ewa Zamiar,

Ministerstwo Spraw Zagranicznych:

dyrektor Departamentu Konsularnego Marcin Jakubowski,

zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą Zbigniew Ciosek,

Krajowe Biuro Wyborcze:

ekspert w Zespole Prawnym i Organizacji Wyborów Grzegorz Gąsior,

Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”:

prezes Zarządu Krajowego Dariusz Bonisławski ze współpracownikiem,

przedstawiciele Polonii brazylijskiej:

rektor Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii Zdzisław Malczewski,

prezes Towarzystwa im. Marszałka Piłsudskiego w Kurytybie Lourival Araújo Filho,

członek Centralnej Reprezentacji Wspólnoty Brazylijsko-Polskiej „Braspol” Marcio Rosiak,

pełnomocnicy osób polskiego pochodzenia z Brazylii: Marcin Praczyk, Tiago Kalusiński,

eksperci:

dyrektor Instytutu Nauk o Polityce na Wydziale Nauk o Polityce i Bezpieczeństwie na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu Bartłomiej Michalak,

p.o. zastępca dyrektora Ośrodka Badań nad Migracjami na Uniwersytecie Warszawskim

Magdalena Lesińska.

Ad 1.

Komisja wysłuchała informacji o sytuacji Polonii brazylijskiej, którą przedstawił zastępca dyrektora Departamentu Współpracy z Polonią i Polakami za Granicą w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Zbigniew Ciosek. Szacuje się, że w Brazylii mieszka od 1,5 do 2,5 miliona osób o polskich korzeniach, których przodkami byli polscy osadnicy z XIX w. oraz z lat 20. i 30. XX w. Największe polonijne skupiska istnieją w stanach Parana oraz Rio Grande do Sul, a mniejsze – w stanie Santa Catarina. Od 2019 r., od kiedy osoby polskiego pochodzenia z całego świata mogą ubiegać się o Kartę Polaka, Polakom z Brazylii przyznano ich ok. 220. Przedstawiciele Polonii brazylijskiej, w tym rektor Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii ks. Zdzisław Malczewski, prezes Towarzystwa im. Marszałka Piłsudskiego w Kurytybie Lourival Araújo Filho, członek Centralnej Reprezentacji Wspólnoty Brazylijsko-Polskiej „Braspol” Marcio Rosiak oraz pełnomocnicy osób polskiego pochodzenia z Brazylii Marcin Praczyk i Tiago Kalusiński, omówili najważniejsze potrzeby tego środowiska: wprowadzenie zmian prawnych ułatwiających osobom polskiego pochodzenia z Brazylii uzyskiwanie polskiego obywatelstwa oraz dostosowanie do lokalnych realiów wymogów dotyczących znajomości języka polskiego w celu uzyskania Karty Polaka. Jednocześnie postulowano stworzenie warunków do nauki języka polskiego nie tylko w głównych ośrodkach. Priorytetem jest dotarcie do jak najszerszego grona społeczności polskiego pochodzenia w Brazylii oraz odbudowa więzi tych osób z Polską. Wśród bieżących potrzeb wymieniane są stworzenie platformy edukacyjnej do nauki języka polskiego w językach portugalskim i polskim, stypendia na kursy językowe i studia w Polsce oraz doprowadzenie do porozumienia w sprawie nostryfikacji polskich dyplomów ukończenia studiów wyższych. Rektor PMK w Brazylii ks. Zdzisław Malczewski apelował o zwiększenie liczby polskich placówek dyplomatyczno-konsularnych w Brazylii.

Nad informacją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji wzięli udział senatorowie oraz zaproszeni goście.

Prezes Stowarzyszenia „Wspólnota Polska” Dariusz Bonisławski omówił dotychczasową współpracę z Polonią brazylijską oraz udzielone w ostatnich latach wsparcie. W jego opinii kluczową sprawą jest przyznawanie organizacjom polonijnym dotacji umożliwiających ich przedstawicielom udział w wydarzeniach polonijnych i w szkoleniach w Polsce.

Przewodniczący komisji Kazimierz Michał Ujazdowski zadeklarował, że komisja przekaże zgłoszone postulaty do właściwych resortów.

Ad 2.

Senatorowie zapoznali się z przedstawioną przez dyrektora Departamentu Konsularnego w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Marcina Jakubowskiego informacją na temat stanu przygotowań do organizacji wyborów parlamentarnych w 2023 r. za granicą. Dyrektor Marcin Jakubowski poinformował o planowanym zwiększeniu liczby obwodów głosowania za granicą – z 320 obwodów w 2019 r. do 400 w roku bieżącym. Dotyczy to zwłaszcza krajów, w których mieszka najwięcej Polaków. Ponadto na podstawie wniosków wyciągniętych z poprzednich wyborów konsulowie otrzymali wytyczne w sprawie organizacji tegorocznych wyborów parlamentarnych. Faktyczne prace przygotowawcze rozpoczną się po obwieszczeniu terminu wyborów.

Nad informacją przeprowadzono dyskusję. W dyskusji wzięli udział senatorowie oraz zaproszeni goście.

Senator Jerzy Fedorowicz zasygnalizował, że w czasie spotkań z Polakami w USA i w Niemczech zgłaszano obawy dotyczące utrudnień wynikających ze znowelizowanych przepisów kodeksu wyborczego. Przewodniczący komisji Kazimierz Michał Ujazdowski

stwierdził, że brak możliwości głosowania korespondencyjnego w nadchodzących wyborach parlamentarnych, a także niewystarczająca liczba obwodów głosowania za granicą mogą mieć negatywne konsekwencje dla frekwencji w wyborach za granicą. Zwrócił uwagę, że nałożony nowelizacją kodeksu wyborczego obowiązek okazywania kart wyborczych każdemu z członków komisji oraz zliczenia wszystkich głosów i przekazania protokołów z wynikami głosowania w ciągu 24 godzin od zakończenia głosowania może skutkować unieważnieniem części głosów oddanych za granicą. Prof. Bartłomiej Michalak z Uniwersytetu Mikołaja Kopernika również zwrócił uwagę na ten problem. Z kolei prof. Magdalena Lesińska z Ośrodka Badań nad Migracjami na Uniwersytecie Warszawskim zaapelowała o przeprowadzenie szerokiej kampanii informacyjnej wśród Polonii dotyczącej procedur związanych z udziałem w wyborach za granicą.

Przewodniczący komisji Kazimierz Michał Ujazdowski zwrócił się do MSZ o przekazanie komisji listy okręgowych komisji wyborczych, jak tylko zostaną one powołane.

Opracowano w BPS